

**DIGITALIZAREA – MIJLOC SAU SCOP AL EDUCAȚIEI UNIVERSITARE
CONTABILE?****DIGITALIZATION - MIDDLE OR PURPOSE OF ACCOUNTING UNIVERSITY
EDUCATION?**

CZU: [657:378]:004.9

GRIGOROI Lilia ¹**LAZARI Liliana ²**^{1,2} Academia de studii Economice a Moldovei, Republica MoldovaE-mails: ¹lilia.grigoroii@ase.md; ²liliana.lazari@ase.md

Abstract. *The purpose of this paper is to examine and find answers to the following questions: What is digitization in the education industry; Is digitizing a goal or a means of university accounting education; How to achieve the digitization of academic accounting education to ensure the quality of studies and the sustainability of the accounting profession; What we need to teach students to develop in a work-car environment characterized by human-machine interaction; How we teach our students to get involved in organizing the world and deciding on our future.*

The research is built from the perspective of a hermeneutical approach, because our own knowledge, impressions, thoughts and feelings are used in the research of the subject, the lessons learned within the World Bank's STAREP project, the Train the academics organized by ACCA, the deficiencies sometimes encountered at national and even local level on one hand and on the other hand the views and concerns of other scholars, researchers, specialists on the subject, so that we can finally frame an integral picture of this subject. But domestic literature is insufficient to develop and change accounting skills. In this regard, the research in question can bring important topics and open new topics of debate on teaching and learning accounting in a digital environment.

Keywords: accounting, education, digitalization,

JEL Classifications: M41, A22, O30

Introducere

Odată cu dezvoltarea accelerată a tehnologiei, societatea digitală și economia digitală sunt acum o realitate, ceea ce înseamnă că competențele digitale sunt esențiale pentru reușita profesională și dezvoltarea personală a tuturor cetățenilor. Mare parte din evoluția digitală este dată de industria globală digitală. Google, Facebook, Microsoft au contribuit imens la digitalizarea societății. Și lucrurile sunt în continuă mișcare: Uber, WhatsApp, Skype, Netflix – toate aceste produse ne ușurează viața și schimbă societatea în care trăim, deoarece o mare parte din mediul de lucru și modul nostru de viață se bazează pe tehnologie, în diversele sale forme. Un raport publicat de Citigroup și Oxford Martin School [1] estimează că, în timp ce telefonul a necesitat 75 de ani pentru a ajunge la 50 de milioane de abonați, Facebook a luat 3,5 ani, iar Angry Birds doar 35 de zile pentru a ajunge la același număr de utilizatori. Există însă o mare diferență între a folosi tehnologia digitală în viața de zi cu zi și a o folosi în educație. Tehnologia digitală are un enorm potențial neexploatat de îmbunătățire a educației. Astfel unul din obiectivele acestui studiu este să analizăm fenomenul digitalizării în industria învățământului superior, beneficiile și riscurile acesteia, modalitățile prin care se pot îmbunătăți și dezvolta competențele digitale ale absolvenților, afirmând sau infirmând ipoteza că digitalizarea este un mijloc al educației contabile universitare și nu un scop în sine.

În viața de zi cu zi, practicile administrative de bază și interacțiunea socială presupun adesea un nivel elementar de competențe digitale. Or, locurile de muncă existente sunt deja influențate de automatizare, robotizare și digitalizare. Să ne amintim că proiectul genomului uman a fost finalizat încă în 2003, anul în care Skype a fost lansat pentru prima dată. Primul iPhone a fost lansat în 2007,

iar în 2010 Google a anunțat prima mașină complet autonomă [1]. În studiile sale [2] savanții Thor Berger și Carl Benedikt Frey estimează că aproximativ jumătate din locurile de muncă existente la nivel mondial și 30 % în Uniunea Europeană vor dispărea în următorii 25 de ani, în condițiile apariției de noi profesii care necesită competențe digitale avansate. Unele dintre acestea ar putea dispărea, în timp ce altele vor fi create. Cert este că majoritatea profesiilor și sarcinilor curente se vor modifica odată cu introducerea tehnologiilor în societate și la locul de muncă. Deci, misiunea instituțiilor de învățământ superior este să pregătească studenții să facă față schimbărilor sociale și economice rapide, determinate de dezvoltarea tehnologică rapidă, dotându-i cu competențele adecvate provocărilor erei digitale.

La finele anului 2018 a fost publicat un raport al Uniunii Europene [3] referitor la educația în era digitală: dificultăți, șanse și învățăminte pentru elaborarea politicilor UE, în care se consemnează că sistemele educaționale se adaptează greu în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor. De asemenea se menționează și despre insuficiența competențelor digitale și la formarea cadrelor didactice și a formatorilor. Dacă dorim să educăm cetățenii, angajații și antreprenorii de mâine, aceste implicații necesită o reacție adecvată din partea sistemelor noastre educaționale. Astfel, un alt obiectiv al acestui studiu este să analizăm ce trebuie și cum trebuie să-i învățăm pe studenți pentru a putea să se dezvolte într-un mediu de lucru caracterizat prin interacțiunea om-mașină.

Cercetarea este construită din perspectiva unei abordări hermeneutice, întrucât sunt folosite, pe de o parte, cunoștințele, impresiile, gândurile și sentimentele proprii în cercetarea subiectului, lecțiile învățate în cadrul proiectului STAREP din cadrul Băncii Mondiale, evenimentele ACA „Train the academics”, deficiențele întâlnite uneori la nivel național și chiar local, pe de altă parte opiniile și preocupările altor savanți, cercetători, specialiști în ceea ce privește subiectul cercetat, pentru ca în final să conturăm un tablou integrat al acestui subiect. Or, literatura autohtonă este insuficientă pentru dezvoltarea și schimbarea abilităților contabile de la obișnuit la digital. În acest sens, cercetarea în cauză poate aduce subiecte importante și deschide noi subiecte de dezbateri asupra predării și învățării contabilității într-un mediu digital.

Conținut de bază.

În mediul actual, caracterizat de abundența rețelelor de socializare, dominația e-mailului și înlocuirea interacțiunilor directe de către cele virtuale, abordarea digitalizării în contextul învățământului superior contabil este nu doar actual, ci și extrem de important. Deși poate mulți consideră că pot mânui destul de bine tehnologia și că o pot combina și aplica în procesul de învățare, evaluare și cercetare, realitatea se dovedește a fi alta. Abordarea corectă a subiectului enunțat poate genera beneficii extrem de utile în viitoarea educație a contabililor ținând cont de peisajul digital în care trăim.

Sistemele autohtone de educație trebuie să le ofere absolvenților cunoștințele, aptitudinile și competențele de care vor avea nevoie în viitor ca să poată inova și prospera. Tehnologiile digitale îmbogățesc procesul de învățare în variate moduri și oferă oportunități de învățare care trebuie să fie accesibile tuturor. Ele deschid accesul la o multitudine de informații și resurse [4]. Oportunitățile și provocările educative contabile în era digitală sunt teme de mare actualitate. Economistul român Theodor Stolojan [5] menționa în 2016 în cadrul Congresului CECCAR că simbioza dintre computere și comunicații, respectiv revoluția digitală, pe de o parte, a schimbat și schimbă fundamental fiecare activitate umană, indiferent că vorbim de economie, inovație, educație, sănătate, administrație etc; pe de altă parte, ritmul acestei revoluții digitale este alert. Tehnologiile digitale - internetul, telefoanele mobile și orice alte instrumente care colectează, stochează și distribuie informația digital - se răspândesc rapid în întreaga lume.

Pe măsură ce întreaga societate se schimbă, ca urmare a implementării profunde a tehnologiilor informaționale, toate industriile și domeniile profesionale urmăresc aceeași tendință. Profesia contabilă evoluează pentru a răspunde într-o manieră adecvată cerințelor societății. În acest sens, cunoștințele și aptitudinile necesare profesioniștilor în domeniul contabilității se schimbă, iar facultățile de contabilitate răspund prin actualizarea curriculumului și îmbunătățirea metodelor de predare. Impactul tehnologiei informației asupra profesiei contabile și necesitatea adaptării

curriculum-ului universitar și a metodelor de instruire la noile cerințe profesionale preocupă majoritatea cadrelor didactice.

În acest sens, cercetătorii V. Stanciu și Bran F. P. [6] investighează schimbările din profesiile contabile ca rezultat al impactului IT asupra companiilor și al abilităților tehnice generice și contabile pe care studenții contabili trebuie să le dobândească. Autorii dezbat probleme legate de predarea contabilității în combinație cu calculatorul de a sublinia necesitatea de a răspunde diversității studenților în ceea ce privește mediile și abilitățile de utilizare a calculatorului.

Colegii (Alexandru Țugui, Iuliana Georgescu) [7] de la universitatea A. I. Cuza din Iași, încă în 2009 abordau provocările tehnologiei în contabilitate, descriind cerințele pentru un model integrat de contabilitate digitală pe care l-au numit European Digital Accounting (EDACC: 01) și care ar putea fi considerat la nivelul statelor europene.

Deci, mediul academic este preocupat permanent de calitatea studiilor și apropierea conținutului acestora de cerințele angajatorilor, punând accent în primul rând pe îmbunătățirea competențelor digitale ale absolvenților. Or, suntem martorii transformărilor în domeniul contabilității prin trecerea de la analog la digital, unde procesele de lucru se modifică, documentele se digitalizează, se renunță la hârtie, se automatizează procesarea datelor, accentul se mută mai degrabă pe analiză și interpretare, decât pe introducerea datelor în contabilitate, iar furnizarea datelor în timp real devine din ce în ce mai importantă. Astfel cadrele didactice ar trebui să fie concentrate pe faptul cum pot mai bine preda și învăța studenții contabilitatea într-un mediu digital, deoarece educația universitară este o zonă care are potențial nelimitat de a utiliza inovația și tehnologia.

Conștientizând că digitizarea este termenul de trend care descrie secolul XXI în modul cel mai precis posibil, ne-am întrebant care ar fi definiția acestui termen. Conform DEX [8] „digitalizarea” este acțiunea de a digitaliza și provine de la verbul a „digitaliza”, ceea ce înseamnă „a transforma semnalele analogice în semnale digitale”.

Ainslee J. [9] susține că digitizarea este integrarea tehnologiilor digitale în viața cotidiană prin digitizarea a tot ce poate fi digitalizat. În acest context, suntem de acord cu opinia lui Schmidt A. [10] că abilitatea de a utiliza noi tehnologii pentru a îmbunătăți și accelera procesul de învățare poate eficientiza totul, de la admitere și până la acordarea accesului la resursele vitale necesare studenților. Fiind un întreprinzător, inginer și inovator de succes, el prezintă drept exemplu procesul de admitere care poate fi simplificat și îmbunătățit prin înscrierile on-line a candidaților la studii, reducând volumul de muncă în comisiile de admitere. Automatizarea procesului de documentare și suport pentru candidații la studii cu întrebări generale prin chatbot și materiale interactive de pe site poate îmbunătăți procesul atât pentru administrația instituției, cât și pentru viitorii studenți. În ceea ce privește activitatea profesorilor, aceștia ar putea completa online rapoartele semianuale și anuale de activitate, introducând activitățile didactice, metodice și de cercetare alături de distincțiile obținute pe parcursul anului. Prin digitalizarea acestor procese, timpul alocat acestor activități s-ar reduce considerabil.

Tehnologia, prin ea însăși, nu modifică și nu îmbunătățește predarea și învățarea. Cheia pentru introducerea cu succes a tehnologiei în predare și în învățare constă în acordarea unei atenții sporite, managementului proceselor, strategiei, structurii și, mai ales, rolurilor și deprinderilor, consideră cercetătorii australieni Wills Sandra și Alexander Shirley [11].

În această ordine de idei am evoca constatările consemnate în Strategia „Moldova Digitală 2020” [12] că în Republica Moldova nu este implementat sistemul de admitere prin Internet în instituțiile de învățământ superior. Deși o parte din universități au implementat sisteme informatice de gestionare a anumitor procese și au dezvoltat cursuri în format electronic, neavând aprobat cadrul normativ pentru instruirea la distanță, universitățile nu aplică asemenea mecanisme. Serviciile educaționale în format electronic de care ar putea beneficia populația se reduc la lecții publicate on-line, fără aplicarea mecanismelor de evaluare on-line.

Unele companii IT [13] susțin că digitalizarea reprezintă folosirea tehnologiei de stocare și procesare, căutare și regăsire a informațiilor între utilizatorii online. Internetul este suportul tehnic al digitalizării, permițând transmiterea și primirea de informații la distanță. Aceleași companii din domeniul IT [13] consideră că o instituție „digitalizată”, de învățământ este acea instituție care rulează

toate aspectele activității sale aplicând tehnologiile digitale, astfel încât să profite de toate beneficiile pentru a spori brandul, pentru a atinge stabilitatea financiară și pentru a asigura excelență academică. În viziunea noastră, aceasta ar însemna că atât procesele interne sunt digitalizate, cât și canalele de învățare vizuale și dinamice din afara sălii de clasă, capabile să susțină o gamă de stiluri de învățare. Universitățile moderne caută eficiență în afaceri în același mod și cu aceeași pasiune ca și băncile, comercianții cu amănuntul și companiile de producție. La rândul ei pasiunea este susținută de investiții în tehnologii, cum ar fi platformele de învățare online - infrastructura IT potrivită și suita corectă în timp real de servicii de comunicare și colaborare. Or, și universitățile autohtone încearcă să pretindă spre instituții digitalizate. Orice schimbare necesită resurse financiare și umane, dobândirea unor abilități noi, un nou „mindset” și ieșirea din zona de confort. Atâta timp cât avantajele automatizării sunt evidente nu doar pentru management, dar și pentru studenți, viitori tineri specialiști, rezistența la schimbare se reduce considerabil. Or, digitalizarea este realitatea în care contabilul modern se formează, se perfecționează și își desfășoară activitatea zilnică. Este un mediu în care înțelegerea oportunităților noilor tehnologii asigură depășirea obstacolelor și prevenirea riscurilor. Nu în zadar, orice aviz referitor la angajarea unui contabil conține cerința de abilități digitale.

Datorită faptului că planurile de studii din mediul academic sunt fundamentul pregătirii profesionale este vitală reanalizarea programelor de studiu, pentru ca universitățile să îi păstreze pe studenți activi și să îmbunătățească posibilitatea de a se integra în câmpul muncii. Facultățile trebuie astfel să răspundă urgent schimbărilor generate de adopția tot mai frecventă a tehnologiilor emergente, în caz contrar există riscul ca tot mai mulți potențiali studenți să aleagă alte programe de studii, care le vor oferi bază suficientă de cunoștințe [16].

Deși ASEM analizează și revizuieste planurile de învățământ la fiecare doi ani, iar celelalte instituții cu specialități de contabilitate se orientează și se inspiră din modelul ASEM, există rezerve de îmbunătățire. După analizarea planurilor de studii ale programelor de master și licență, disponibile pe site-urile universităților autohtone, concluzionăm că doar în puține cazuri sunt incluse materii precum sisteme informatice de gestiune, securitatea datelor, audit IT și tehnologii emergente. Or, acestea sunt actualmente printre cele mai cerute competențe de către piața muncii și mediul de afaceri.

Tehnologiile digitale nu trebuie să reprezinte o simplă adăugare în planul de învățământ, ele trebuie să fie integrate deplin „în serviciul educației”. Digitalizarea „în serviciul educației” ar însemna un nou mod de a aranja procesul de învățare, evaluare, cercetare și interacțiune cu studenții, nemaivorbind de procesele operaționale interne. Desigur, ar putea să apară întrebarea: digitalizarea este un scop sau un mijloc al educației contabile universitare? Pentru început am clarifica sensul termenilor în cauză. Conform DEX [8] „scop” înseamnă țintă, obiectiv către care tinde cineva; este ceea ce își propune cineva să îndeplinească, iar termenul „mijloc” înseamnă ceea ce servește pentru realizarea unui scop [8]; posibilități (materiale sau morale) de care dispune cineva pentru un anumit scop; cale, metodă, procedeu.

Având în vedere că scopul învățământului superior este formarea specialiștilor de înaltă calificare competitivi pe piața națională și internațională a muncii, infirmăm ipoteza ca digitalizarea este un scop al educației, dar susținem ipoteza că digitalizarea este un mijloc prin care putem forma specialiști de înaltă calificare, competitivi pe piața muncii. Această afirmație se adevărește și prin faptul că în prezent, asistăm la o tot mai accentuată exploatare comercială a educației de către marile întreprinderi digitale, care încearcă să influențeze practicile pedagogice prin introducerea de echipamente, de software și resurse educaționale sau oferirea de cursuri de formare pentru profesori. De asemenea bazându-ne pe propria experiență considerăm că o învățare digitală de calitate și inovatoare este captivantă și interactivă, completează metodele de predare bazate pe prelegeri și oferă platforme de colaborare și de creare de cunoștințe. În acest proces ne ajută și bibliotecile, oferind servicii deschise pentru asistență digitală într-un mediu social. Or, Conform Planului de acțiune pentru educația digitală al Comisiei Europene [4] adaptarea necesară a instituțiilor de învățământ la noile tehnologii și la abordările pedagogice inovatoare nu ar trebui niciodată considerată un scop în sine, ci mai degrabă un instrument pentru îmbunătățirea calității și caracterului incluziv al educației.

Am evoca aici și Raportul Parlamentului European [18] referitor la digitalizarea pentru dezvoltare: reducerea sărăciei prin tehnologie, care reamintește că tehnologia digitală rămâne un instrument și nu un scop și consideră că, având în vedere constrângerile financiare, ar trebui să se acorde prioritate mijloacelor celor mai eficiente de atingere a obiectivelor de dezvoltare durabilă și că, în anumite țări, chiar dacă digitalizarea poate fi utilă, este în continuare necesar să se asigure îndeplinirea nevoilor de bază ale oamenilor, în special în ceea ce privește accesul la alimente, energie, apă și instalații sanitare, educație și sănătate. Totodată consideră totuși că condițiile pentru dezvoltarea domeniului digital trebuie să fie integrate încă din etapa proiectării infrastructurilor, chiar dacă acestea vor fi puse în aplicare într-o a doua etapă.

Totuși cum își asumă universitățile digitalizarea și ce ar trebui să facem în această direcție, întrucât o prioritate a politicilor educaționale din toată lumea, în ultimele două decenii, a devenit integrarea mijloacelor digitale în procesul didactic (predare-învățare-evaluare). Acestea deschid noi orizonturi pentru practica educațională și, anume: facilitarea proceselor de prezentare a informației, de procesare a acesteia de către student, de construire a cunoașterii.

Există încercarea, cel puțin la ASEM, de a combina educația tradițională cu noile tendințe ale educației digitale, cum ar fi instruirea online, instruirea bazată pe Web, predarea pe internet, instruirea combinată, etc.

Instruirea online se referă la procesul de instruire care se realizează prin utilizarea unui calculator conectat la rețeaua Internet, iar conținuturile educaționale pot fi sub forma unei lecții tradiționale sau a unei sesiuni de lucru în colaborare cu colegii, realizată cu ajutorul tehnologiilor de comunicație. Suporturile educaționale se pot prezenta sub formă de grafice, text, materiale video, audio [19].

Instruirea bazată pe Web (WBL – Web-Based Learning) și-a propus transformarea spațiului WWW într-un veritabil „vehicul pentru instruire”, diversele materiale educaționale utilizate fiind accesibile online: instrumente software dedicate instruirii, materiale didactice, manuale electronice, legături spre alte surse educaționale. WBL poate fi condusă de instructor sau bazată pe calculator [19]. Un exemplu ar fi Academia Khan, care nu a fost niciodată proiectată să înlocuiască educația tradițională. Este menită să o completeze prin furnizarea de instrumente pentru profesori și studenți.

Wikipedia este un exemplu comun pentru majoritatea dintre noi. Multe companii contribuie la crearea de „open source”, cum ar fi GitHub, Google (Android, TensorFlow, Chromium, Dart, Go), Linux, Microsoft (cod Visual Studio, instrumente .NET dev) Automatic - creatorii de Word Press.

Predarea pe Internet (WBT – Web-Based Teaching) a permis extinderea învățământul online prin organizarea unor grupe de studenți ghidați de către un instructor (profesor, mentor), înglobând și o serie de modalități de comunicare între ei: e-mail, chat, forum, videoconferințe etc. [19].

Instruirea combinată (Blended Learning) este forma de instruire în care metodele tradiționale de instruire sunt combinate cu cele care utilizează tehnologia [19].

Deci, tehnologia are numeroase aplicații care schimbă modul în care învățăm, făcând educația mai accesibilă pentru studenții. Ași reveni și la introducerea de cursuri de tehnologie digitală (incluzând *cloud computing* și *big data*), globalizare (*outsourcing-ul* serviciilor de contabilitate) și reglementare (drept fiscal, noi modele de raportare corporativă, reglementări privind raportarea integrată etc.), care de fapt se regăsesc, atât printre practicile entităților, cât și printre sursele de învățare online.

Beneficiile potențiale ale revoluției digitale în educație sunt multiple: studenții pot căuta și dobândi cunoștințe din alte surse decât profesorii lor și instituțiile la care studiază; se poate intra în contact cu alte grupuri de studenți, deoarece actul învățării nu mai este restricționat la orarul sau la metodele clasei și poate fi personalizat; apar noi furnizori de educație; profesorii pot crea și partaja mai ușor conținutul respectiv cu colegi și studenți din diferite țări; și există o gamă mult mai largă de resurse educaționale care pot fi accesate. Tehnologiile deschise permit oricărei persoane să învețe, oriunde, oricând, prin orice dispozitiv, cu sprijinul oricui. Deci, printre principalele avantaje ale digitalizării în educație am înșira creșterea operativității, eficienței și productivității proceselor organizaționale, comunicarea mai bună cu angajații, studenții, furnizorii, reducerea costurilor cu forța de muncă, îmbunătățirea și simplificarea considerabilă a comunicării interne și externe, creșterea vizibilității instituției în mediul online, accesibilitate crescută la informațiile de interes pentru instituție, o

gestionare mult mai eficientă a documentelor și a stocurilor, îmbunătățirea standardelor de calitate internă prin optimizarea proceselor de monitorizare și atragere a studenților.

Principalele obstacole în calea digitalizării sunt cele reprezentate de reticența cadrelor didactice față de beneficiile acestui proces. Lipsa de educație digitală în domeniu face ca percepția procesului de digitalizare să fie una difuză. Pe de altă parte, costurile presupuse de implementare sau absența de pe piața locală a digitalizării constituie obstacole secundare în desfacerea produselor destinate digitalizării.

Concluzii.

În cadrul acestei lucrări s-a studiat fenomenul digitalizării în domeniul educației universitare contabile, evidențiind beneficiile și riscurile acesteia, modalitățile prin care se pot îmbunătăți și dezvolta competențele digitale ale absolvenților, afirmând ipoteza că digitalizarea este un mijloc al educației contabile universitare și nu un scop în sine.

Digitalizarea a încetat să mai fie o tendință. Este deja o necesitate absolută. Educația trebuie să avanseze pe calea digitalizării pentru a putea să țină pasul atât cu așteptările studenților, cu cerințele angajatorilor, cu schimbarea generațiilor, cât și cu valul tehnologizării care cuprinde tot mai multe companii și industrii. De aceea credem că cercetările științifice trebuie orientate spre domenii noi: digitalizarea profesională, schimbările tehnologice, noile forme ale fraudei și corupției, sustenabilitatea corporativă, cu scopul de a identifica oportunitățile și provocările în curs și viitoare cu care se confruntă profesia contabilă. În acest context, este necesar să fie continuate și susținute conferințele naționale și internaționale, pentru ca cercetătorii în domeniu să își prezinte rezultatele cercetărilor către o comunitate largă. Apreciem că organismele profesionale și unele companii private oferă sprijin financiar în organizarea de evenimente științifice. Ne-am dori finanțări și pentru cercetători academice, pentru a investiga aspecte care țin de viitoarele schimbări economice, tehnologice, sociale și de mediu, atenuând astfel lacunele actuale în cercetarea asupra schimbărilor susceptibile de a afecta contabilității, universitățile și angajatorii.

Într-o lume digitalizată, linia de demarcație între învățarea în cadrul universității și timpul petrecut acasă se șterge din ce în ce mai mult. De aceea, este important ca universitățile autohtone să se alinieze tendințelor mondiale, astfel vor pierde din numărul de studenți. Se lucrează foarte mult, cel puțin la ASEM, de a combina educația tradițională cu noile tendințe ale educației digitale, cum ar fi instruirea online, instruirea bazată pe Web, predarea pe internet, instruirea combinată, etc. Însă am reiterna că digitalizarea educației universitare contabile necesită o diversitate de noi aptitudini și competențe atât din partea cadrelor didactice, cât și din partea studenților, care vor avea nevoie de cunoștințe extinse în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor.

Digitalizarea educației universitare contabile nu este doar responsabilitatea "altora". Este a noastră, a tuturor.

Bibliografie:

1. Frey, C.B., and Osborne, M. (2015). Technology at work: The future of innovation and employment. Citi GPS: Global Perspectives and Solutions, February 2015. <https://www.oxfordmartin.ox.ac.uk/publications/view/1883>
2. Thor Berger, Carl Benedict Frey. Digitalization, jobs and convergence in Europe: strategies for closing the skills GAP. http://eskills-scale.eu/fileadmin/eskills_scale/all_final_deliverables/scale_digitalisation_report.pdf
3. Raport UE referitor la educația în era digitală: dificultăți, șanse și învățăminte pentru elaborarea politicilor UE http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2018-0400_RO.html
4. Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul economic și social european și Comitetul regiunilor privind Planul de acțiune pentru educația digitală <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52018DC0022>
5. Stolojan, Theodor. Era digitală și viitorul profesiei contabile. <http://www.bursa.ro/era-digitala-si-viitorul-profesiei-contabile-46788032>
6. Stanciu, V. Bran, F. P. The accounting profession in the digital era. https://www.researchgate.net/publication/286469875_The_accounting_profession_in_the_digital_era

7. Țugui, A. Georgescu, I. A Conceptual Model of European Digital Accounting. [https://www.researchgate.net/publication/228301660_EDACC01 - A Conceptual Model of European Digital Accounting](https://www.researchgate.net/publication/228301660_EDACC01_-_A_Conceptual_Model_of_European_Digital_Accounting)
8. DEX online: Definiție și paradigmă <https://dexonline.ro/intrare/digitalizare/66007>
9. Ainslee, Janetta. Digitization of education in the 21st Century. <https://elearningindustry.com/digitization-of-education-21st-century>
10. Schmidt, Adrien. How AI Impacts Education. <https://www.forbes.com/sites/theyec/2017/12/27/how-ai-impacts-education/#5744754b792e>
11. Wills S., Alexander S. Managing the introduction of technology in teaching and learning. In D. Nation & T. D. Evans (Eds.), Changing University Teaching: Reflections on Creating Educational Technologies. UK, London: Kogan Page Limited, 2000. p.56-72
12. Strategia Națională de dezvoltare a societății informaționale „Moldova digitală 2020”. <http://lex.justice.md/md/350246/>
13. Logiq desing. <https://www.logiqdesign.ro/14636-2/>
14. Digitizing higher education: to enhance experiences and improve outcomes. <https://www.cisco.com/c/dam/assets/docs/digitizing-higher-education.pdf>
15. Karl Utermohlen. 4 moduri în care AI schimba industria educației. <https://towardsdatascience.com/4-ways-ai-is-changing-the-education-industry-b473c5d2c706>
16. Rîndașu, S-M. (2019), The Security of Accounting Information A Perception-Based Analysis of the Practitioners from Romania, Audit Financiar, vol. XVII, no. 2(154)2019, pp. 298-305, DOI:10.20869/AUDITF/2019/154/012
17. Ștefan, L. Era digitală aduce muncii mai multă valoare adăugată. <https://revistacariere.ro/leadership/piata-muncii-employment/era-digitala-aduce-muncii-mai-multa-valoare-adaugata/>
18. Raportul Parlamentului European referitor la digitalizarea pentru dezvoltare: reducerea sărăciei prin tehnologie (2018/2083(INI)). http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2018-0338_RO.html?redirect
19. Globa, A. Metodologia implementării noilor tehnologii informaționale în procesul de studiere a disciplinei universitare tehnici de informare. https://teachme.ust.md/wp-content/uploads/2018/06/Monografia_03.05.2018_tipar_color.pdf